

૭૮૩ No. 246

IV
1921

સહકાર મહુદ 7-12-1921

ને માટે.

ફતાવાએ મહમુદ

86

હિન્દુસ્તાનના સુસલમાનોના પ્રજ્યાત આગેવાન હજરત શૈખુલ હિંદ શંજે અજઝમ હમાયે મોહમ્મદેલીને ઝખન, મહુમ મોહાના મોહવી મહમુદુલ હસન સાદજા દેવળદી (૧૬) કે જેઓને આપણી બહાદુર મવનમિન્ટે ઠેઠી તરીકે માલ્ટા મોકલી દીધા હતા તેઓ હિન્દુસ્તાન આવ્યા પછી તેઓ સાહેબને અલીગઢ કૉલેજના વિદ્યાર્થીઓએ જે સવાલો પૂછેલા તેની નકલ:—દીનના આલિમો અને શરીઅતે ધસલાખીયાના સુફીઓ નીચે જોવા મસખલાઓ માટે શો અભિપ્રાય આપે છે ?

આ ફતવો અલીગઢ કૉલેજના વાઇસ પ્રેસીડેન્ટ સેયદ નુસ્સાહે અલીમકના ફરે આમ પ્રેસમાં છપાવી ખાસ અલીગઢ કૉલેજથી ઉર્દુ ભાષામાં બહાર પાડેલા તેને ગુજરાતીમાં અનુવાદકરાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર:—

રાંદેર ખિલાફત કમિટી
ઠેકાણ:—રાંદેર જીલ્લા સુરત.
અક્ટોબર ૧૯૨૧.

ઓ. સેક્રેટરીઓ,
મોહમ્મદ અહમદ સુરતી
મોહમ્મદ ગુલામ જીવા

સુરત ભાગલાખાવ રોડપર આવેલા ધી "ખન્ડીઆ" પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમાં કંચનલાલ યુનીલાલએ છાપેા.

૧. હાલમાં ખરડાઓના બારે બોળને લીધે ગવર્નમેંટ તરફથી જે ટ્રાંટ લેવામાં આવે ટ્રાંટ રફૂલોમાં અસહકારને લીધે લેવો જમ્ય છે કે નહીં ?

૨. ગવર્નમેંટ લશ્કરી જે નાણાં રૂપી વજરો વિદ્યાર્થીઓને અને જેઓને સરકાર તરફ મતાઓ મળેલા છે તેઓને મળે છે તેનું લેવું તે લોકોને દુરસ્ત છે કે નહીં ?

૩. પોતાના મા આપ અથવા બીજા વડીલોની પરવાનગી લીધા વગર અથવા (પરવાનગી હીં આપતા હોય તો) તેઓની મજૂ વિરુદ્ધ એવી (ટ્રાંટ લેનારી) રફૂલો (કે કોલેજો) ને ૭૩વી વિદ્યાર્થીઓ પર વાજિબ છે કે નહીં ?

૪. બાલબચ્ચાં, સ્ત્રી કે મા આપ વિગેરે જેઓનું ભરણું પોષણ કરવું વિદ્યાર્થીઓ પર જ છે તેઓને ઝોડી દબ ખરા દીક્ષથી ખિલાફતના કામમાં જોડાઈ જવું અમને જરૂરી છે કે નહીં ?

૫. ગવર્નમેંટ તરફથી અથવા જે દેશી રાજા કે નવાબો જેઓ અસહકાર અને મલ્લ કૂતને માટે મુસલમાનો વિરુદ્ધ મત ધરાવનારા હોય તેઓ તરફથી જે રફૂલોમાં નાણાંની દદ મળતી હોય એવી રફૂલોમાં બણવું બણાવું અથવા ધમ્મમત કે વાઝેઝ કહેવાની અંધવાની ધલ્લમ પઠાવવાની અથવા તે પર દેખરેખ રાખવાની નોકરી કરવી જમ્ય છે કે નહીં ?

૬. ખિલાફત કમેટીના ચંદાથી એકઠા કાઢેલા માલમાથી (જે લોકો ખિલાફતના ધમ્મમાર્ગ) જોલા હોય તેઓએ પોતાના અને પોતાના તે સર્ગા વહાલા કે જેઓનું ભરણું પોષણ તેઓનાં દરજ્જા છે, જરૂર પુરું લેવું જમ્ય છે કે નહીં ?

૭. જે લોકો સરકારી નોકરીમાં છે અથવા તે નિશાજોમાં છે કે જેમાં સરકારનું ટ્રાંટ રામાં આવે છે તેઓની સાથે કેવી તરેહનો સંબંધ રાખવો ?

૮. ખિલાફત અને અસહકારમાં હિંદુઓને અમારી સાથે જોડાવા દેવા અને નાણાં આપવા તો જીભની અથવા બીજા કોઈ તરેહની તેઓની મદદ લેવી જમ્ય છે કે નહીં ?

૯. અહીં મદ કે લેજના ફંડની અને તેની ધમ્મારતોની રકમ જે લગભગ ચાળીશ લાખ પેયાની છે અને લાયસેરી વિગેરે જરૂરી બીજા વસ્તુઓ જે હજારો રૂપિયાની છે તે લાખ લેવી અને દરેક વસ્તુને તેની યોગ્ય જગ્યાએ વાપરવું કોલેજના મેયરોપર શું દરજ્જા ?

૧૦. જે વિદ્યાર્થીઓ અંગ્રેજી બણે છે તેમને માટે જરૂરી છે કે તેઓ દીની ધલ્લમ તે મેળવવામાં મંડી જાય કે જેથી દીની કામ પુરું કરી બીજાઓને કેળવણી આપે ?
૧૧. વિદ્યાર્થીઓને અસહકાર અને ખિલાફતના કામને રતેલ મળે એવા કાણું જોઈએ ?

ફત્વો પૂછનારા

અલીમદ કોલેજતા વિદ્યાર્થીઓ

તા. ૧લી માહે સદર ૧૩૩૬ હિ.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૫૦૨ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ ફા. ૫૧૨ે મરદુલ

વિષય નંબર : ૨૫.૪૧૨૬

૩ (પહેલા-સવાલોના) જવાબો

પ્રશ્નકર્તાના નામથી જે સવાલ આવે તે સહી કરવો છે.

પ્રશ્નકર્તા તરીકે ખેડામાંથી આવેલ છે અને તેના પસંદ કાવિયા બાંધાઓપર તેની સહી કરવાની રહેશે.

દિલ્હી તો હાલ સંજોગોમાં બિરત થઈ ગયે છે અને સરકારમાં છે.

રોઈંગે હાલ સરકારનાર કેઈ હાલ સત્તામાં છે.

મજૂર સવાલોના જવાબો સંબંધિત પહેલાં, પ્રશ્નકર્તા અંગતની પહેલી વાર તો જોઈ છે. એક મજૂર તરફ મુસલમાન પોતાની આજીવન બાળના વીચારોથી વેગળ થઈ, પોતાની જાતની કીમત, અને અસ્થિ હના દીનની નીચાનીઓની મોટાઈ અને ઇસલામના પ્રવીર સાથે, અને જગ્યાઓના માન પોતાના દીલપર દૃઢ રીતે બેસાડી આગલા વખતોમાં, અને હાલના વખતમાં જે બનાવો બનેલા છે, અને બને છે, તેના પર એક હડી નજર નાખે, તો તેને જણાશે કે: સિદ્ધાંતો સૌથી જોડી અને કીમતી હોય: જોની રક્ષા કરવી હરેક મુસલમાનની પહેલી ફરજ છે તે જવી રીતે હુદાઈ રહેલી છે, અને જેવાં જેવાં ભુટાં વચ્ચે; અને અરબ ભરેલાં કાવોઓ અને કુષી ચાલ્યાઓથી, અરબસ્તાનનાં દિશ્વર ને માટે ઇસલામના મહાન પેગમબર સાહેબે જે ભારમાં ભાર પસીઆત કીધી હતી; તેના કુશળો (પુરે પુરાં) હુવે દેશ બાંધ્યાં કરવામાં આવી રહેલા છે.

અસ્લાહના દુસ્મનોએ ઇસલામના માન, અને હમદખાને જડમૂળથી નાખૂંદ કરવામાં કોઈ પણ કોશીસ બાકી રહેવા દીધી નથી. મેસોપોટમીઆ પેસેસ્તાઇન; અને સીરીયા જે દેશો ને (પેગમબર સાહેબના) સહાબીઓ; અને તાબેઇનો, (રદી) એ પોતાના લોકોની નહીંજો વંદવડાવીને ફત્વે હાથા હતા; તેજ દેશોને કહીને પોતાની લેખી ઇચ્છાઓનો, અખડો બનાવી રહેલા પિલાઇતના વચ્ચેની કબજાઓ હોવાથી દેવામાં આવી. મુસલમાનોનાં ખલીફાની હસતી; કે જે રૂડે પૃથિવરનાં બધાં મુસલમાનોની હસતીઓનો સંબધ; એક બીજાની સાથે જોડાયેલા રહે છે. અને પૃથિવપર અસ્લાહ પાકના છાયા તરીકે હોવાને લીધે આકાસી કાબુનેને, દુનીયામાં જે ફેલાવનારો હતાં. અને ઇસલામીઓના પરસપર હઠા, અને તેઓની દીનદુનીયાની ભલાઇનો, રક્ષક, અને અસ્લાહના દીનની નીચાનીઓને (કાફેરોના કુમલાઓથી મંદતા) બચાવવાનો ખાસીયત અને ઇસલામી દીનની ચઢતીમાં કોશીસ કરનારો હતાં. તે પણ અજીત દુસ્મનોનાં હમલામાં જે બંધને કાચાર થઈ ચુક્યા છે.

સંખ્યા અક્ષર યા મસાઅમુન લેા અનહા

સંખ્યા અક્ષર અક્ષરોમાં હુમરોના કલાલીફો

એવે સાક્ષર એવી આજો આવી પડી કે જે તે આરવો જમાનાપર આવી પડે સોતિવી તોને કાલોએ બનાવી કાઢે.

રમણલાલ (સહ)ની ધન (મુડે) ખોલ ના કરે નમતો નય છે. હજરત અબુહુમૈદ
ખીન અબજારાહ, અબહમીન અબીવકાસ, અલીદળીન વલીહ, અને અબુ અબ્દુલ્લ અનસારી
રહીની, રહે પોતાની મુખશાતીની જગ્યામાં એવેન થઈ રહેલી છે.

એ બધું કેમ થઈ રહેલું છે માત્ર એટલાજ માટે કે, મુસલમાનોમાંથી પોતાનું માન અને
પોતાના કોમની હીમાયત અને લાગણી તદ્દન મટી ગયા છે જે બહાદુરી, અને ધાર્મિક લાગણી
તેઓને વશ પર વશ મળી હતી, તે તેઓએ ગદ્યત, અને મોજશોખની ખુમારીમાં ખીનએને
સોપી દીધી.

આવી મુશીબતને વખતે એક મુસલમાને ખીન મુસલમાનની મદદ કીધી નથી. એટલુંજ
નહી પણ મોટી આફત તો એ આવી પડી કે, કાફરોની દોસ્તી; તેઓની મદદ, અને વફાદારીના
જોસમાં, એક મુસલમાને ખીન મુસલમાનની કતલ કીધી, બાકીએ લાદતું લોહી ચુરચું અને
ઇસલામના દુશ્મનોની સામે પોતાને વફાદાર સાબેત કરવામાં, તેઓએ પોતાના હાથ પોતાના
લોહી વડે રંગ્યા.

હે ઇસલામી પુત્રો ! અને હે દેશખુશો અને ધર્મખુશો ! તમને મારા કરતાં વધારે
ખબર છે, કે જે મુસલમાનોને બાળનારી અઝીઝ વીજળીએ, ઇસલામી હકુમતોની સ્વતંત્રતાના
તૂલને, બાળી નાખ્યો, અને ઇસલામી ખીલાફતના મહેલને, આગ લગાડી દીધી, તે વીજળીનું
હાડપીંજર અથવા સરીર અરબો, અને હીન્દુસ્તાનીઓનાં અરમ; અને તાળું લોહીથી બનેલું હતું.
અને મજકુર ઇસલામી પવિત્ર શહેરોમાં જે ધન દોલત વડે ખ્રીસ્તીઓનો જય થયો હતો, તેનો
સૌથી મોટો ભાગ, તમંજરાજ હાથોનો કમાવેલો હતો.

ત્યારે શું હજી પણ કોઇ એવો ઠાક અને મુદ મુસલમાન મળી આવશે ? કે જેને ખ્રીસ્તી-
ઓની સાથે દોસ્તી રાખવાનાં અને તેઓની મદદ કરવાનાં ઉપદેશો પરીણામો જણાઇ આવ્યા નહી
હોય ? અને એવી નાબુક હાલતમાં, ત્યારે કુખતો માણસ એક તણખલાનો આશ્રો હુંદતો હોય
તે ઠાકને એ વાતની શીકર હોય કે; ખ્રીસ્તીઓની સાથે દોસ્તી રાખવી, નયઝ હોવાનું એક પણ
કારણ મને મળી આવે, તો સારું.

ઓ મારા મિત્રો ! અમુક કામ ફરજ છે, કે મુસલમાન, એનો વાલીવાદ કરવાનો આ વખત
નથી પણ ઇસલામી ધર્મ લાગણી અને ધર્મના જુસ્સાને ઉપયોગમાં લેવાનો છે. આ વખતના
આલેમોનો, નાનો મોટો મતભેદ તમારી હીમતોને તોડી નાંખે નહીં. અને તમારા મનના ઉભરાઓના
ખીલતાં કુલોને ચીમળાવી નાંખે નહીં.

હે તમને હમણાં એમ કહેતો નથી, કે તમે તરવાર પકડીને જોહાદ કરવા નીકળી પડો.
અથવા મેસોપોટેમીયા અને સીરીયામાં જઈ પોતાના અરબ, બાકીઓની મદદ કરો. બલકે, હું,
દક્ષ એટલીજ માંગણી કરું છું, કે પોતાના દુશ્મનોનાં બાબુઓને, સકતીવાન બનાવો નહીં.
તે અલલાહ તઆલાના નીચે જણાવેલા, ફરમાનો પર અને તેટલી ચુસ્તી આજાહી, અને જવાબદારી
પર આવથી અમલ કરી દેખાડો.

૧. યા એ ચોદસ લગ્નના આમનું લા
ખુલ યહુદા વનનસારા અવલેયાઆયા
ઓલેયાઓ આમદ; વમંધ યતવલલ હુમ
કુમ હ ધન. નહુમ મીનહુમ (સરએમા
૧ રૂએ ૮ મો.)

૨. લામત ખેઝીલ મેમેનુલ કાફીરના
લેલેયાઆ મીન દુનીલ મુઅમેનાન વમે યફઅલ
લેલા ફલધસા મેનલલાહે શી શેધન (આલ
આન રૂએ ૩ મો)

૩. બશ શીરીલ મોના ફેડીના ખેઅનના
લહુમ અઝાળન અલીમા અ લગ્નના યતતખે
જુનલ કાફીરના ઓલેયાઆ મીનદુનીલઅમે-
૧ અમયપત મુના ધનદારોમુલ ઇઝજતા ?
નનલ ઇઝજતા લીલલાહે બમીયા.
નેસાઅ ૨૦મો)

૪. યા એ ચોદસ લગ્નના આમનું લાતત
ખેજુલ કાફીરના ઓલેયાઆ મીન દુનીલમુઅમે
નીન અ તોરીદુના અન તજ અલુલલાહે અત્રધ
કુમ સુલતાનમ મો નીના. (નિસાઅ ૨૧ મો)

૫. યા અધ્યોદહલ લગ્નના આમનું લાલત
ખેજુલ લગ્ન ખજુ દી નહુમ લઝવનલઅએઅન,
મીનલ લગ્ન લીતુલ કિતાયા મિન કબલેકુપે
વલકુફાર ઓલેયાઆ વતકુ હલેહે ધન કુનતુમ
મોઅમેનીના. (માએદા ૯મો)

૬. તરાકમીરમ મીનહુમ યતવલલવનલ
લગ્નના કફર લમેઅસા મા કદદમતલહુમ અન
ફાસહુમ અન સખેતલલાહે અલેયહીમ વશીલ
અળમે હુમ ખોલંદુન તલવ દાનું યુઅમેનુના
બીલ્લાલાહે વનનનીએ રમાઅનએલા એલધહે
પતતખજુ હુમ અવલેયાઆ લાકીનના
કસીરમ મીન હુમ ફાસેકુન (માએદા ૧૧ મો)

૧. હે મોમેનો ! યહુદી તથા નસારાને
તમારા મીન તરીકે લ્યો નહી, તેઓ એક
બીજાના દોસ્ત છે. અને તમારામિત્રો જે કોઈ
તેમની સાથે દોસ્તી રાખે તો ખરેખર તે
તેઓમિત્રો છે.

૨. મોમેનોએ મોમેન સીવાધ કાફરને
દોસ્ત તરીકે નહીં લેવા જોઈએ, અને જે તેમ
કરે છે તેનામાં ખુદાના ધર્મનો કંઈ અંશ નથી.

૩. મોનાફેકાને ખુદા ખબર આપ કે
તેઓને માટે દુઃખદાયક સજા છે. કે જેઓ
કાફરને મોમેનને બદલે દોસ્ત તરીકે લે છે શું
તેઓ તેમની પાસેથી માન મેળવવા માંગે છે
ખરેખર માન સવળું તો ખુદાનેજ છે.

૪. હે મોમેનો, તમે કાફરને મોમેનને
બદલે દોસ્ત તરીકે લીઓ નહી. શું તમે ધન
છો કે તમેજ તમારી પોતાની વીરહ ખુદાને
ચોખ્ખી સાબેતી આપો ?

૫. હે મોમિનો ! જેઓને તમારી પહેલાં
કિતાબ દેવામાં આવી છે તેઓમિત્રો નહી
તમારા ધર્મને ચરખરી અને રમતમાં ગણી
દાટે છે તેઓને તેમજ કાફરને દોસ્ત તરીકે
લ્યો નહીં અને તમે ખોદાથી કરો જો તમે
મોમિન હોવ.

૬. તું તેમાનાં લણુને જોસે કે તેઓ
કાફિર સાથે દોસ્તી કરે છે જે તેઓએ પોતેજ
પોતાને માટે આચળ મોકલ્યું છે તે દુષ્ટ છે.
(તે એજ છે કે જેથી ખુદાનો કાપ તેમજ
ઉપર થયો છે. અને શીક્ષામાં તેઓ નીરંજાર
રહેનાર છે. અને જો તેઓએ ખુદા, અને
પયગમ્બર, અને જે પયગમ્બરના તરફ મીલે
મોકલવામાં આવ્યું છે તે માન્ય હોત તો તેઓ
કાફરને દોસ્ત તરીકે લેત નહીં, પણ તેઓમાં
લણુ દુષ્ટ કામ કરનારા છે.

૭. લાતજેદો કોમે યુઅમેનુના ખીલલા
કે વલ યોમીલ આખેર ચોવાદુના મન હાદ-
લસાદા વરસુલહુ વલોહાનુ આખાઅહુમ અવ
અખનાઅહુમ અવ અખવાનહુમ અવ અશીરત
હુમ હિલા એકાકતખા શી કાલુએહેમુલ ઇમાના
ધયદહુમ એરહીમ મીઠો પચુદખેલોહુમજન-
નાતીન તજરી મીન તરતેહલ અનહારો ખાલે
દીના શીપા રદેવલસાહો અનહુમવરદુ અનહો
હિલાએકા હીઝ જુલસાહે ગલા ઇન્ના હીઝ
પલસાહે હોમુલ મુરલેહન. (સરએ મોનદેલા)

૮. ચાએયોહલ લાહીનાઆમનુંલાત તખેજુ,
અહુ વેવજાહુવકુમ અવલેયાઆ તુલકુનાએલધ-
હમ ખીલ મવદદતેવકફકફએમાજઅહુમ મેનલ-
હકકે સરએ મુમતહેના)

એ હંતુનું લખાણ, કુરઆને શરીફની આયતોમાં, ઘણી જગ્યાએ આવેલું છે. જેને આ
દકાણે એકઠું કરવાની, હમારી મતલબ નથી. પણ, એટલું તો તમારે જાણી લેવું કે 'ઓવલીઆ'
(જાણે જે મજકુર આયતોમાં વારંવાર આવેલો છે, તે નો તરજુમો અમે દોસ્ત અને મદદગાર
નો છીએ છે, તે તરજુમો અમે ઇમામ ઇપને જરીર તખરી, અને હાફેઝ હિમાદુદ્દીન ઇપને
કસીર, અને ઇમામ ફખરુદ્દીને રાજી, જેવા મહાન તફસીર વાળાઓના ખોલાસા પરથી લીધેલો છે-

અમારી મતલબ માત્ર એટલીજ છે કે, તરકે મોવાલાત (અ. હકીકત અથવા
નો. કે. એ. પરીચય) ના અર્થોમાં જેવી રીતે તેઓની મદદ કરવી હાખેલ છે, તેવીજ રીતે, તેઓ
ખીસતીઓ) થી મદદ લેવી પણ સામેલ છે. તેથી કરીને, આપે પુછેલા સવાલ પેહલા અને
મીનલો જવાબ એ થશે કે, રકુલો (તેમજ કોલેજો અને યુનીવર્સીટીઓ) માં ગવર્મેન્ટ તરફથી
મદદ લેવામાં આવે છે અને વિદ્યાર્થીઓને જે સ્કોલરશીપો મળે છે, તે સખળી છોડી દેવાને
નાવક છે. અને એવી તરેહવા અજાહુકાર માં, વીદ્યાર્થીઓને, પોતાનાં માં ખાપ (કે વડીલોની)

૭. તુ એવી કામ કામને જોઈએ નહી
જે ખુદ અને હેલલા દીવસમાં ઇમાન લાવે
(અને) તેઓ તેની સાથે દોસ્તી કરે કે જે
ખુદા અને તેનાં પેયમગમ્બર વીરફ જાય છે
અગર જો કે તેઓ પોતાનાં ખાપ અથવા
તેમનાં ડોકરાઓ અથવા તેમના લાઇઓ અથવા
તેમના સર્ગા વડાલાં હોય. આ લોકો એવાં છે
કે જેઓનાં અંતઃકરણમાં ખુદાએ ઇમાન લખ્યું
છે (સામેત રાખ્યું છે), અને તેઓને પોતાના
તરફની મદદથી શકત આપી છે. અને તેઓને
ખેદખતવાડીઓમાં દાખલ કરશે કે જેની નીચે
નહીઓ વહે છે; તેમાં તેઓ સદા રહેનાર છે.
ખુદા તેઓની માથે રાજી થયો છે. અને તેઓ
ખુદાથી રાજી થયા છે. તેઓ ખુદાનું લક્ષકર છે
જણો, ખરેખર ખુદાનું લક્ષકર જેતેલ મેળવ-
નાર છે.

૯. હે મોમેનો! તમે મહારા દુસ્મન અને
તમારા દુસ્મનને દોસ્ત તરીકે લો નહી તમે
તેઓનાં તરફ દોસ્તીથી (પયમગમ્બર વિષે)
ખખર મોકલો છો, અને ખરેખર તેઓએ જે
સત્ય તમારી પાસે આવ્યું છે તે માન્યું નથી.

સ્વાનખી મેળવવાની જરૂર નથી. બલકે, ઉલટું તેઓની ફરજ છે કે, વીઢાર્થીઓ પોતે અદા, અને માનની સાથે પોતાના માં બાપને (અથવા વડીલોને) અસહ્યકાર કરવા તપ્તર કરે.

હાલમાં કેટલાક વીઢાર્થીઓને જે શક, સુમેહ મનમાં પેદા થાય છે, તેવીજ શંકાઓ જનામ નખી (સંક) નાં મુખારક વખતમાં કેટલાક સહાખીઓને પેદા થઈ હતી. આં તેથીજ તેઓએ જનામ રસુલુલ્લાહ (રહ) ની જનામમાં ચરજ મુનરી કે આ રસુલુલ્લાહ અમે કહેરોથી તદન જુદા પડી, તેઓની સાથે હમારો મયધ પુરેપુરી રીતે, કેમ કરીને તોડી નાખી શકીએ છીએ? જે અમે એમ કર્યું તો, અમે અમારા માં બાપથી, અમારા બેન બાપથી, અને હમારા સખળાં સગાં હાલમાંથી, દૂર પડી જશું આ રો વેનાર, નાજમાર, તદન બાકી પડશે અમારી ધનદોલતને હમે ખોઇ મેસશું અને અમારી વસતીઓ, ઉજાડ થઈ જશે એનાં જવાબ; અલ્લાહ તઆલાએ નાચે પ્રમાણે આપ્યો.

કુલ ઇન કાના આપાઓકુમ વા અપના ઓકુમ વ ઇખવાને કુમ વ અજાવાનેકુમ વ અસીરતોકુમ વ અમવાલેનિક તરફનોમુદા વ નેજરતુન તખશવના કસાફદા વ મસાફે. રહાનહા અહબ્યા એલઇકુમ મેનલલાહે વ રસુલેહી વ જેહાદીન શી સસખીલેહી ફતરખસ હતા યા તેયલ લાહો બે અમરેહી વલલાહો લાયહહીલ કૌમલ ફાસેકીત (સૂરએ તૌબા ૩૦ મો રકુઅ)

કહે જો તમારા પીતાં, અને તમારા પુત્રો અને તમારા બાપથી અને તમારી સ્ત્રીઓ, અને તમારા સગાં વહાલઓ, અને તમારી માલ દોલત કે જે તમે કમાયા છો, અને વેપાર કે જેનાં નુકસાનથી તમે ડરો છો, અને મકાનાં કે જે તમે પસંદ કરો છો તે સર્વે ત્રીજો, ખુદા અને તેનાં પયગમ્બર આં અદાને રસ્તે લગાઇ કરવી તેનાં કરતાં તમને વધારે પ્રીય હોય તો રાહ જુવો જ્યાં સુધી ખુદા પોતાનો હોકમ (શીક્ષ માટે) મોકલે; ખુદા ખરામ કામ કરનાર કાગને રસ્તે દેખાડતો નથી.

કાઇ વખતે, મનમાં એવી શંકા ઉત્પન્ન થાય છે, કે હાલના વખતમાં, જે જે ચળવળો દેશમાં ફેલાઇ રહી છે, ખુદા નહીં કરે, કે જે તેઓ નીષ્ફળ ગણ, અને અવરમેન્ટ પોતાના કડકે ખરો કરવા પર અડેલી રહી; તો અમને બારેમાં ભારે, નુકશાની પહોંચવાની ખીક છે એજ પ્રકારનાં વીચારો, મેણવતની મુખારક વખતમાં પણ મુમલમાતોને આવના, જેની રીતે કે કુરબાન શરીફમાં છે કે “તેઓ કહે છે કે અમે ખીહીએ ઠીએ કે, રખેન અમારા પર કાળનું ચક (ખંડિયે જમાના) આવી પહોંચે” (સૂરએ માએદા ૮ મો રકુઅ) એટલે મોનાફિકા કહે છે કે ય હુદીએ સાથે અમારી દોસ્તી અને અરસ્પરસ મદદ એટલા માટે કે રખેન જમાને ફેરવાઇ જાય અને જનામ નખી (સંક)ની ઇચ્છાઓ નિષ્ફળ જાય અને યાહૂદીઓની ફતેહ થાય તો તે વખતે અમારા પર તો બધીજ આફતો આવી પડવાની તેના જનામમાં ખોદાપાક ફરમાને છે કે

ફઆસલલાહાં એ યાતેઆ ખીલ ફતહે ઔવ અમરીન મીન ઇનદેહી ફયુસ બેહુ અલામા અસર ફી અન ફાસે હીમના દેમીન. (માએદા ૮ મો રકુઅ)

પણ કહાય ખુદા (મુલમાનો) કે ફતેહ અથવા પોતાની પાસેથી કાંઈ કામ મોકલે કે તેઓએ પોતાના હૃદયમાં જે પાવ્યું હતું, તેને માટે તેઓ પસતાવો કરનાર આ (માએદા ૮ મો રકુઅ)

તમારે જો મારા મિત્રો! તમે ખુદા પાક પર સંપૂર્ણ ભરોસો કરીને, તેના દીનથી ખૂબ મનઃશુદ્ધિ ધરી રાખીને, પોતાના દ્રઢ વીચાર પર કાયમ રહેને અને ખ્રીસ્તીઓની દેઃ અને તેઓની મદદ કરવાને. છાડી દેશો ને પોતાની યુગ્મજ માદક, જેટલી કેંઈ ઇસલામી અને ઇસલામીઓને; મદદ કરી શકતા હોય તેમાં મદદત કરશે નહીં કારણ કે હવે ન કરવાનો વખત નથી.

મારે ભાગ્યે હાલના સમયમાં હિન્દુસ્તાનના સૌથી મોટી સંખ્યાની વસતી વાલી (હિન્દુઓ) નો, નજર હેતુ પણ; તમારી સાથે જોડાવવાની; અને પંજાબના બનાવો, જેને રે મવરમેન્ટની ઈચ્છાને લીધે; ખ્રીસ્તીઓ સાથે અસહ્યુતા કરવાના છે. વળી હાલમાં સાબળવા આવ્યું છે, કે સ્ત્રીઓએ પણ ઉપર પ્રમાણેનાજ હેતુ પર ચાલવાને ફેસલો કરી લીધો. આ તમને એક સોનેરી કે સમજવા જેવો તમે તમારી ઈચ્છાઓ માટે, માત્ર ખુદાપાકથીજ પુરવાની; ઉમેદ રાખજો; તમારો દોસ્ત અને મદદમાર તો ફક્ત તેજ છે, અલગત જે કામો તમારે આ પાક હેતુની સાથે; તમારી માગણી વગર. પોતેજ જોડાઈ ગય; અથવા તમારી મદદ, અદીલસોજીમાં ભાગ લે; તો તમે પણ, તેઓની સાથે; સલાહ સંપત્તી સાથે, વરતો અને મરવત; અને બલાઈ, તેઓ સાથે કરો કારણ કે કુરમાને શરીરમાં હુકમ છે; કે,

હા યનહા કે મુલસાહો અનિલસ જીના લમયોકાતેલુ કુમ શીદીને વલમ યુખરેજેધુમીન દીમારેકુમ અને તખરરકુમવતુક સેતુ કલપલીમ ટનસલાહા ચોદોબ્બુલ મુક સેતીન દનનમા યનહા કેમુલસાહો અનીલસજીના કાતલકુમ શીદીને વ અ ખરસુકુમ મીન દીમારેકુમ વઝહર અલા ઇખરાજેકુમ અને તવલ લુલુમ વમથતવલ લહમ મિનકુમ ફ્યોલા એકા હોમુઝ ઝલેલુન (સરએ મુમતહેના.)

જેઓએ તમારી સાથે ધર્મની વાત લડાઈ કરે નથી અને તમને તમારા ધર્મ બદલ કાઢી મુક્યા નથી તેઓનું લાલુ કરવા અને તેઓના તરફ નીંચાયેલી વરતવાની પુઝા તમને મના કરવો નથી. ખરેખર ખુદાખાથ કરનારાઓને માટે છે માત્ર જેઓએ તમારી સાથે ધર્મ બાળમાં લડાઈ કરી છે, અને તમને તમારા ધરોમથી બદલ કાઢી મુક્યા છે, અને તમને બદલ કાઢવામાં એક બીજાને મદદ આપી છે તેઓના સાથે દોસ્તી કરવાની ખુદા તમને મના કરે છે, અને જે તેઓને દોસ્ત રાખે છે તેઓ ખરેખર ઝલેલમારો છે.

આ ટકાણે મુસલમાનોને એટલી સગના કરવાની જરૂર છે. કે હિન્દુ અને મુસલમાનોની એકત્રતાની અસર મુસલમાનો પર એવી રીતે નહીં પડતી જોઈએ કે મુસલમાનો પોતાના કાલ પણ દીની હુકમને બદલી કાઢે અથવા કાશીરો અને મુશરીફોના ધર્મની નીશાનીઓને, પો અખતીઆર કરવા લાગી ગય. જે તેઓ એવી રીતે કરશે તો, “ તકી બરબાદ યુનાહ લાઝમ તી કહેવત તેઓ પોતાના ઉપર જરૂર લાગુ પાડશે.

મારી મતલબ એ છે, કે આજના સમય પર તમારે ધણાજ પ્રમાણીક પણ ચાલવું અને કત; ખુદાપાકથીજ ઉમેદ રાખવી; અને જે વીલાઈઓથી ખુદાપાક, અને તેઓના સંગવહાલાઓના કે અદા કરવામાં કેંઈ પણ ખામી ન આવતી હોય તેઓએ આ અમલકારની, ચળવળમાં પણ ભાગ લેવો. દીનને વારતે, જેટલી કેળવણીની જરૂર છે, અને જાહેગાંની, જરૂર તો પુરી. જેટલી કેળવણીની જરૂર છે, તેટલી મેળવ્યા પછી, આજકાલ એ ચળવળમાં મં.

કારક છે. અલ્લાહ પાક અમો સરેને, જે જે વાતોમાં તે રાજ ખુશી હોય, તે ક્રવાન. અમને ઇચ્છા આપે.

ખાડી રહી ગયલા, તે લોકોએ; કે જેઓને માથે; પોતાની ઔલાદ, અથવા જારત, મેં પના હશે અદા કરવાના હોય, એ અસહકાર ના કામમાં; એવી રીતે ભાગ લેવો જોઈએ. જેથી તેઓનું કારણ પોષણ, કરવામાં કોઈ તરેહની, ખામી આવવા પામે નહીં. કારણ કે, જેઓનું કારણ પોષણ કરવું પણ ફરજ છે. ખીલાફતની મદદ અને તેના હક સાચવવામાં, જેની ફરજનારને તેવુંદામાંથી. કે જે એજ કામને માટે કરવામાં આવેલા હોય જરૂર જોયું, ખીલાફત કમીટી; તેની સેવા જાળવવાનાં બદલામાં તે માણસને જે કંઈ આપે, તેનું લેવું પણ, તે માણસને જોઈએ છે.

મતલબ એ કે કાફરોની સાથે દોસ્તી રાખવી, અને તેઓને મદદ કરવી; હરામ છે. અને પોતાની શક્તી પ્રમાણે; જેમ અને તેમ પોતાને, અને ખીલાફતને, એવી દોસ્તી અને મદદથી દર રાખવું જરૂરી છે. અને દરેક મુસલમાનને જોઈએ કે દરેક બાબુના ઉમેદથી પોતાનું ધ્યાન અપેડીને પોતાના માન વાળા રખની સાથે પોતાનું મન લગાડે, કે જેના હાથમાં દરેક રાજ અને રંકન દીલોની લગામ છે.

મસલેહત દીકે મન આંનરત કે યારાં હુમા કાર

એ શુઝાફ દો સરે તુક'એ યારે ગીરંદ

અર્થ:- મારા મનને ખરા હેતુ એ છે કે મારા મિત્રો બધાં કામ છાડી દઈને માત્ર સૌથી ખરા) દોસ્ત (જે દાપાક)ની હકૂમતના તાબેદાર પોતાને બનાવે.

હવે આ સેવક પોતાની આ અરજ શુબરવી બંધ કરે છે માત્ર વધારામાં એટલું કહેવાની રજા લે છે, કે હું કોઈ સુફી નથી, ફતવો લખવો બીજા આલેમોનું કામ છે. છતાં; હું ઉમીદ રાખું છું કે મારા આ લખણોથી આપ સાહેબોને પોતાના સવાલોના જવાબો મળી આવશે, અને અલીગઢ કોલેજની છપારતો; અને લાઇબ્રેરીઓ, લીબ્રેરોના સંભાળવાના વચારે સાથે એ પીચાર પણ આપના દીલોને જગાડશે, કે કોન્સ્ટીટ્યુશનલ સીરીયા, પેલેસ ટાઇન અને મેસોપોટેમીયા, કે જેની કોમિતથી મચકુર છમારતો અને લાઇબ્રેરીઓની કોમિતથી અગણીત વધારે છે, તેઓની રક્ષામાં, કોશીશ કરવી, એ પણ આપણીજ મોટામાં મોટી ફરજ છે.

સૌથી છેવટમાં, મને એ પણ કહી દેવું જરૂરી છે, કે અસહકારના ચળવળમાં હાલમાં ફતેહમંદ નીવડવાને પુરેપુરા આધાર એ ખાતર ઉપર રહેલો છે કે પબ્લીક સુખ શાંતિને નુકસાન પોંદ્યાડવાનું, અથવા લોહી વહેવડાવવાનું કારણ થઇ પડે એવી કોઈ પણ ચળવળ મુસલમાનો નરકથી; અમલમાં આવવી જોઈએ નહીં અને આ દેશના દરેક કેમના, અગ્રેસરો, અને સમજી આગેવાનોની, પોતાની કેમને; એજ એક સીખામણ છે, જેને દોતો વડે, મજબુત પકડી લેવી જોઈએ, નહીં તો દુશ્મનને ઠેકાણે નુકસાની પહોંચવાનો ભય છે.

તા. ૧૨ માઈ સપ્ટર સને ૧૩૩૬ હીજરી.

આપ સઘળાનો બહુ હંચીતાર

સેવક,

મ હ મુ દ.

જાહેર ખબર.

નીચલી કીતાબો ત્યાર છે

એક આતાના પોસ્ટ ટીકીટ મોકલેથી મોકલી આવવામાં આવશે.

ખુતખએ સદારત

અને

સહકાર મરદુદ.

મોવલાના સેખુલ્લીનધ મહમુદ હસન (૨૬)

ખુદખએ સદારત.

મોવલાના ખલીલ અહમદ સાહેબ, સહરાનપુરી.

મુકામાતે મુકદ્દસાં.

મોવલાના મોહમદ હુસેન રાંદેરી.

ખીલાફત કમેટી રાંદેર.

